

Rollag kommune, Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat v/Hege Jaren

3626 ROLLAG

Trondheim, 19.12.2013

Deres ref.:
2011/708

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2013/11068

Saksbehandler:
Tone Standal Eriksen

Forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat - godkjenning

Miljødirektoratet godkjenner forslag til forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjellnaturreservat med enkelte mindre endringer.

Vi viser til brev av 08.05.2013, hvor forvaltningsplan for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat ble oversendt for godkjenning etter høring. Vi beklager den lange saksbehandlingstiden.

Etter Miljødirektoratets vurdering har forvaltningsmyndigheten gjort en meget grundig og god jobb med forvaltningsplanen. Vi nevner i den forbindelse omfattende gjennomgang og kartlegging av eksisterende tiltak, anlegg, bygninger etc i området. Det er også gitt utdypende merknader til forskriften, noe som vil være nyttig ved tolkning av forskriftens bestemmelser. Forvaltningsplanen har en ryddig oppbygging, og vil etter vår vurdering være et nyttig hjelpemiddel i den videre forvaltningen av området.

Forvaltningsmyndigheten har oppsummert og vurdert innkomne høringsuttalelser. Miljødirektoratet støtter i hovedsak forvaltningsmyndighetens vurderinger, men har enkelte mindre merknader og forslag til endringer (se nedenfor).

Merknader til forvaltningsmyndighetens vurdering av høringsuttalelsene

Uttransport av felt elg og hjort med lett terrengående kjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.

Her har vi noen kommentarer til forvaltningsmyndighetens merknader til Nore og Uvdal kommune sin uttalelse.

Bestemmelsen gir unntak fra motorferdselsforbudet for «*uttransport av felt elg og hjort med lett terrengående kjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og bil/traktor på eksisterende veier definert i forvaltningsplan*».

Det fremgår av kgl.res. at dette omfatter «*beltekjøretøy eller annet kjøretøy som er skånsomt mot*

markoverflaten og tilstrekkelig lett til at det ikke setter varige spor».

Bestemmelsen angir noen skjønsmessige vilkår, men siden bestemmelsen angir et direkte unntak, bør forvaltningsplanen si noe om hva som normalt omfattes. Det følger av unntaksbestemmelsen at kjøretøy som kan benyttes skal være lett. Dette avgrenser mot beltevogn og andre tyngre kjøretøy. Både elgtrekk/jernhest, ATV og snøskuter finnes i ulike modeller og vekten vil derfor variere. Normalt er elgtrekk/jernhest og snøskuter tolket inn i tilsvarende unntaksbestemmelse for «*lett terrenggående beltekjøretøy*». Det samme gjelder ATV med belter, da en gjennomsnittlig ATV ikke veier vesentlig mer enn en jernhest eller elgtrekk. Det er videre et vilkår at kjøretøyet ikke skal sette varige spor i terrenget. Elgtrekk/jernhest har vært vurdert som kjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget. Det samme gjelder kjøring med snøskuter da slik kjøring bare finner sted på frossen og snødekt mark. Når det gjelder ATV må det legges til grunn at terrengpåvirkningen vil være mindre ved bruk av ATV med belter. Miljøverndepartementet har nylig i en klageavgjørelse lagt til grunn at en ATV med belter normalt ikke vil sette varige spor i terrenget i større grad enn det en jernhest vil gjøre, forutsatt at den ikke kjører raskere enn jernhesten.

Uttransport av dyr på beite etter snøfall

I merknadene til uttalelse fra Numedal og Sandsvær sau og geit, har forvaltningsmyndigheten uttalt at verneforskriften § 4 punkt 6 om uttransport av syke og skadde bufe, kan anvendes dersom det må gjennomføres ettersanking ved tidlig snøfall. Miljødirektoratet er ikke enig i denne tolkningen, og vurderer det slik at verneforskriften § 4 punkt 6 ikke omfatter ettersanking ved tidlig snøfall.

Retningslinjer for oppkjøring av løyper

På side 1 har forvaltningsmyndigheten uttalt at bruk av ord som «bør» og i «i hovedsak» ikke er egnet til å gi operasjonelle føringer for hvordan f.eks SNO skal følge opp løypekjøringen. Forvaltningsmyndigheten kan ikke se at dagens praksis er til skade for verneverdiene. På denne bakgrunn, og fordi forskriften ikke gir hjemmel til å gi bestemmelser om dette, har forvaltningsmyndigheten fjernet retningslinjene for slik oppkjøring. Til dette vil vi bemerke at det ikke noe i veien for at man i en forvaltningsplan henstiller til en konkret bruksmåte av hensyn til verneverdiene. Det bør imidlertid komme fremkomme tydelig at det er en henstilling og ikke en bestemmelse. Etter vår vurdering vil det da ikke være problematisk i forhold til oppsyn, som eventuelt kan melde fra til forvaltningsmyndigheten dersom praksisen som faktisk blir fulgt viser seg å være negativ for verneverdiene.

Forholdet mellom spesifiserte dispensasjonshjemler i verneforskriften og den generelle dispensasjonshjemmelen i naturmangfoldloven § 48

Flere steder i sin oppsummering/vurdering har forvaltningsmyndigheten uttalt at det ikke er hjemmel til å gi dispensasjon for et tiltak, f.eks jakttårn. Vi antar at man her har ment at verneforskriften ikke har spesifiserte dispensasjonshjemler som gir hjemmel for å gi dispensasjon til det aktuelle tiltaket, men det blir likevel etter vår vurdering noe unyansert slik det er uttalt. Selv om et tiltak ikke omfattes av en spesifisert dispensasjonsbestemmelse, kan det etter en konkret vurdering likevel være hjemmel etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i

naturmangfoldloven § 48. Vi siterer i den forbindelse det som er utalt om dette i rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (revidert).

«De fleste verneforskrifter har egne dispensasjonshjemler som åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til nærmere bestemte formål. Disse hjemlene kalles spesifiserte dispensasjonsbestemmelser. I tillegg har naturmangfoldloven en generell dispensasjonsbestemmelse i § 48 som gir hjemmel for å gi dispensasjon dersom bestemte vilkår er oppfylt. Denne dispensasjonsbestemmelsen er også tatt inn i verneforskriftene som er vedtatt etter naturmangfoldloven.

Ved søknader om dispensasjon må det vurderes om det aktuelle tiltaket eller aktiviteten er regulert i verneforskriften som en spesifisert dispensasjonsbestemmelse. Dersom søknaden gjelder andre aktiviteter eller tiltak, eller går ut over det som reguleres i den spesifiserte dispensasjonsbestemmelsen, må søknaden vurderes etter naturmangfoldloven § 48. Det kan også i noen tilfeller være uklart om den aktuelle bestemmelsen regulerer samme tema som det som omsøkes. Behovet for behandling av søknaden etter naturmangfoldloven § 48 i slike tilfeller må vurderes konkret.»

Verneforskriften § 5.3 - rydding av nye stier og løyper

I merknadene til høringsuttalelsen til SABIMA uttaler forvaltningsmyndigheten at denne bestemmelsen også vil være aktuell dersom det er behov for å lage nye stier for å kanalisere ferdsel bort fra sårbare områder. Miljødirektoratet vurderer det imidlertid slik at dersom forvaltningsmyndigheten ønsker å utføre slike tiltak av hensyn til verneverdiene, så er det skjøtselshjemmelen i § 47 som er den aktuelle bestemmelsen.

Bygninger

I merknadene til Naturvernforbundets skogutvalg sin høringsuttalelse, har forvaltningsmyndigheten uttalt at forvaltningsmyndigheten ikke har myndighet til å stille krav om rivning av ulovlig oppførte bygninger. Vi vil for ordens skyld presisere at det forvaltningsmyndigheten ikke har hjemmel til, er å kreve fjernet bygninger som ble ulovlig oppført før vernevedtaket, eller bygninger som er ulovlig oppført i henhold til annet regelverk, men som er lovlig oppført i forhold til naturmangfoldloven med forskrifter.

I forvaltningsplanen kapittel 5.4.4 Retningslinjer, heter det i første avsnitt, tredje setning at «Etter anbefaling fra DN foreslås det forskriftsendringer slik at utdypingen av mindre tilbygg blir som følger: «Som «mindre tilbygg» forstås tilbygg på 20m², dog ikke større enn den eksisterende bygningen. Samlet bygningsareal etter påbygning må ikke overstige 60 m².» I planen er det også redegjort nærmere for hvordan en slik bestemmelse vil måtte tolkes. Det opplyses at endringen eventuelt må vedtas ved kongelig resolusjon. I oppsummeringen av høringsuttalelsene er dette forslaget til endring kommentert. Vi vil derfor presisere at det Direktoratet for naturforvaltning uttalte i brev av 10.07.2012, var at direktoratet vil foreslå en forskriftsendring (ikke utdyping til gjeldende bestemmelse) med ordlyd som nevnt ovenfor. Et slikt forslag må imidlertid behandles som en egen sak, med egen høring, og etter vår vurdering eventuelt vedtas ved kongelig resolusjon. Frem til en slik endring eventuelt vedtas, gjelder dagens forskriftsbestemmelse.

Motorferdsel

I merknadene til Rollag kommune sin uttalelse, uttaler forvaltningsmyndigheten at retningslinjene med en snøscooter pr. eiendom/rettighetshaver er basert på innarbeidet praksis i Rollag og Sigdal kommune, og at forvaltningsmyndigheten ikke ønsker å åpne for en lempeligere praksis innenfor verneområdet enn utenfor. Vi har forståelse for denne vurderingen, men ser også at en slik løsning kan by på ulemper av praktisk karakter, og at det er antall turer som er det vesentligste i forhold til verneverdiene. Det som står i forvaltningsplanen er imidlertid en retningslinje for behandling av dispensasjonssøknader, og vil etter en konkret vurdering av en enkelt sak kunne fravikes.

Merknader til forvaltningsplanen og forvaltningsmyndighetens forslag til endringer i denne

Til 5.4.4. Retningslinjer (Bygninger)

Med henvisning til det som er uttalt ovenfor under «Bygninger», ber vi om at 1. avsnitt, tredje setning endres til følgende:

«Etter anbefaling fra DN (brev av 10.07.2012), foreslås en forskriftsendring som gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til etter søknad å gi tillatelse til «tilbygg på inntil 20m² til eksisterende bygninger, dog ikke større enn den eksisterende bygningen. Samlet bygningsareal etter påbygning må ikke overstige 60m²»

Vi ber videre om at det til andre avsnitt tilføyes følgende innledning:

«En slik forskriftsendring vil bli behandlet som egen sak, og med egen høring.»

Til kapittel 5.10.3 (Motorferdsel)

Vi viser til det som er uttalt ovenfor i tilknytning til uttransport av felt elg og hjort med lett terrenggående kjøretøy, og ber om at følgende blir inntatt som «utdyping» til § 4 punkt 3:

«Eksempler på «lett terrenggående kjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget» har i andre verneområder omfattet elgtrekk/jernhest, og snøskuter på frossen og snødekt mark. Det samme har også vært lagt til grunn for ATV med belter, da det er vurdert at denne normalt ikke vil sette varige spor i terrenget i større grad enn en jernhest vil gjøre, forutsatt at den ikke kjører raskere enn jernhesten.»

Til kapittel 5.11.3 Bestemmelser (Rekreasjonsbruk)

Under § 4 er bestemmelsen om sankning av bær og matsopp angitt som punkt 14, men det riktige er punkt 11. Vi ber om at dette blir rettet.

Til kapittel 7.2 Forvaltning

I høringsuttalelser er forholdet til forskning og vitenskapelige undersøkelser nevnt. I den generelle dispensasjonsbestemmelsen i forskriftens § 7, heter det at det kan gis unntak for vitenskapelige undersøkelser. Denne bestemmelsen er imidlertid nå erstattet av naturmangfoldloven § 48. Etter vår vurdering, vil det være hensiktsmessig å opplyse om at søknader om forskning og vitenskapelige undersøkelser som er i strid med forbudsbestemmelsene i forskriften, nå må behandles etter naturmangfoldloven § 48. Vi ber derfor om at følgende tas inn som ny nest siste setning i 6. avsnitt:

«Søknader knyttet til forskning og vitenskapelige undersøkelser skal også behandles etter denne bestemmelsen.»

Til kapittel 9. 14 vedlegg 14 - Vurdering av prinsippene i naturmangfoldloven der forvaltningsplanen setter forskriftsbestemmelser eller gjør enkeltvedtak

Under «Generelt», er tredje avsnitt etter vår vurdering noe misvisende i forhold til våre tidligere tilbakemeldinger rundt denne problemstillingen. Vi ber derfor om at hele avsnittet strykes, eventuelt endres til:

«Flere av bestemmelsene er utformet for å sikre en opprettholdelse eller forbedring av naturmiljøet. Prinsippene i naturmangfoldloven er vurdert også i forhold til disse bestemmelsene.»

Henvisninger til Miljødirektoratet

Vi ber om at forvaltningsmyndigheten før planen sendes ut, også endrer henvisninger til Direktoratet for naturforvaltning til «Miljødirektoratet» der det passer, f.eks i kapittel 7.1 Roller og ansvar (ikke hvis f.eks det vises til brev skrevet før Miljødirektoratet ble opprettet)

Godkjenning/Vedtak

Med Miljødirektoratets endringer som fremgår ovenfor, godkjennes forvaltningsplanen for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat.

Videre saksgang

Vi ber forvaltningsmyndigheten om å orientere grunneiere/rettighetshavere og andre berørte om forvaltningsplanen og godkjenningen. Vårt godkjenningsbrev skal vedlegges denne orienteringen. Grunneiere eller andre med rettslig klageinteresse kan påklage de delene av godkjenningsvedtaket/forvaltningsplanen som må anses som enkeltvedtak i henhold til forvaltningsloven § 2. Hva dette gjelder, fremgår av forvaltningsplanen. I forbindelse med orientering om godkjenningen, bes forvaltningsmyndigheten om å opplyse om klageadgangen og muligheten til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, jf. forvaltningslovens kapittel VI. For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at klagefristen vil begynne å løpe 3 uker fra det tidspunkt

underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part, jfr. forvaltningsloven § 29.
Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Knut Fossum e.f.
seksjonssjef

Tone Standal Eriksen

Kopier:

Sigdal kommune, 3350 Prestfoss
Nore og Uvdal kommune, Sentrum 16, 3630 Rødberg
Fylkesmannen i Buskerud, Postboks 1604, 3007 Drammen
Miljøverndepartementet, Postboks 8013, 0030 Oslo